

Scenariusz lekcji

Konspekt lekcji języka polskiego lub godziny wychowawczej

Temat: Cyla i Mundek – miłość aż po grób.

Autor scenariusza: Edyta Danielska – członkini Stowarzyszenia Sądecki Sztetl, polonistka, oligofrenopedagożka, wicedyrektorka Szkoły Podstawowej z Oddziałami Specjalnymi im. Mikołaja Kopernika w Chełmcu

Czas trwania: 45 min

Grupa wiekowa: klasa VIII SP, ewentualnie klasy liceum

I. Temat zajęć: Cyla i Mundek – miłość aż po grób.

II. Cele zajęć. Uczeń/Uczennica:

- czyta ze zrozumieniem na poziomie informacyjnym i interpretacyjnym,
- rozpoznaje związki frazeologiczne
- zna podstawowe pojęcia związane z kulturą żydowską
- zna pojęcia związane z Holokaustem: getto, prześladowania, eksterminacja

III. Formy, metody, techniki uczenia oraz środki dydaktyczne:

1. Formy nauczania: praca zbiorowa (klasowa), praca jednostkowa, praca w grupach.

2. Metody i techniki nauczania:

- metody podające – objaśnienie, pogadanka,
- metody aktywizujące – dyskusja, praca w grupach.
- metody programowe – praca z tekstem źródłowym

3. Środki dydaktyczne:

- teksty źródłowe
- strona internetowa: <https://zapomniane.org/miejsce/brzesko-grob-nr-3/>
- strona internetowa: <https://brzesko-briegel.pl/2022/04/05/2-mundek-i-cyla-strauber/>

IV. Tok lekcji:

1. Sprawy organizacyjne:

- powitanie uczniów klasy,
- sprawdzenie listy obecności,

2. Prowadzący prosi uczniów o zostawienie miejsca na temat i napisanie na środku zeszytu pojęcia MIŁOŚĆ oraz wypisanie pięciu określeń, które im się z tym pojęciem kojarzą (uczucie, związek, rodzina, bezpieczeństwo, ...), następnie uczniowie wypisują związki frazeologiczne związane z miłością:

„szalona miłość”, „miłość aż po grób”, „miłość od pierwszego wejrzenia”, „stracić głowę z miłości”, „dawać dowody miłości”, „miłość jest ślepa”, „stara miłość nie rdzewieje”...

Nauczyciel prosi uczniów, żeby zastanowili się, dlaczego ludzie potrzebują miłości, uzupełnia ich wypowiedź: niektórzy mówią, że życie bez miłości nie ma sensu, że to ona sprawia, iż nasze istnienie staje się piękne i pełne. O różnych wymiarach miłości śpiewa się piosenki, poeci piszą wiersze, pisarze książki, malarze przelewają swe uczucia na płótna.

Prowadzący zadaje pytanie: jakie okoliczności mogą stanąć na przeszkodzie miłości?

- wśród odpowiedzi mogą pojawić się: brak akceptacji ze strony rodziny, brak możliwości spotkań, odległość, może różnica wieku, możemy wprowadzić funkcjonujące kiedyś pojęcie mezaliansu – uczniowie pewnie będą podawać te, które są im współczesne, nauczyciel może uzupełniać wypowiedzi uczniów. Jeśli nie padnie taka odpowiedź, to nauczyciel pyta, czy taką przeszkodą może być wojna?

Następnie informuje uczniów, że chciałby przybliżyć im historię miłości, która rozegrała się właśnie podczas wojny.

3. Nauczyciel dzieli uczniów na trzy grupy. Każda z grup otrzymuje teksty źródłowe:

wydrukowany tekst i materiały źródłowe ze strony Fundacji Zapomniane:

<https://zapomniane.org/miejsce/brzesko-grob-nr-3/>

oraz dodatkowo informacje ze strony Stowarzyszenia Pamięć i Dialog Wspólna Historia – Brzesko-Briegel, dotyczący Cyli i Mundka – tu ważny jest dostęp online ze względu na materiały ikonograficzne:

<https://brzesko-briegel.pl/2022/04/05/2-mundek-i-cyla-strauber/>

Uczniowie czytają teksty i szukają odpowiedzi na pytania:

GRUPA I – Z jakiej rodziny pochodził Mundek, czym zajmowali się jego rodzice?

Co możemy powiedzieć o nim na podstawie jego świadectwa? Jak wyglądał?

GRUPA II – Kim była Cyla? Czym zajmowała się jej rodzina? Kto przybliży nam postać dziewczyny? Jak ta osoba ją zapamiętała?

GRUPA III – Wypiszcie z tekstów pojęcia związane z kulturą, tradycją i religią żydowską i wyjaśnijcie je, korzystając z Internetu (oczekiwane: bycie ortodoksyjnym, szabat, chałka, tałes, chanukija...)

Przedstawiciele grup referują swoją pracę, przy okazji grupy III warto zapytać uczniów o znajomość innych pojęć, jeśli nauczyciel może przeznaczyć więcej czasu można wprowadzić pojęcia związane ze ślubem – chupa, tłuczenie szkła, życzenia „Mazel tov!”

4. Wspólna praca z tekstami:

- nauczyciel pyta uczniów, jak zakończyła się historia Cyli i Mundka, dlaczego nie powiedziano Cyli o śmierci ukochanego? Jeśli uczniowie nie zacytują fragmentu relacji, robi to nauczyciel: „pochowano ich razem niedaleko wejścia na cmentarz...”

- następuje zapisanie w zeszytach tematu lekcji

- nauczyciel wyjaśnia uczniom, dlaczego bohaterowie nie przeżyli wojny, wprowadza uczniów do tematu – informuje o polityce Hitlera względem ludności żydowskiej, w jego wypowiedzi powinna pojawić się informacja na temat tworzenia gett, represji wobec zamkniętych w nich ludzi (stygmatyzowanie opaską, głód), terroru, eksterminacji (obozy koncentracyjne, obozy zagłady). Prowadzący wyjaśnia też skąd czerpiemy wiedzę o zbrodniach niemieckich – opowiada o zniszczonych dokumentach, braku rejestrów i tym, jak ważne w tym kontekście są relacje – jak ta Janiny Kaczmarowskiej i inne, ze

strony Fundacji Zapomniane: <https://zapomniane.org/> .

Prowadzący pyta, czy w kontekście tych informacji zrozumiałe dla uczniów są słowa dotyczące białego ubioru żałobników na pogrzebie Cyli i cytat: „my cieszymy się, że Cyla tak umarła – w łóżku, otoczona rodziną”.

- następnie wszyscy uczniowie dostają tekst i zdjęcie dotyczące cmentarza w Roermond (zał. 1 i zał. 2). Aby uniknąć wydruku zdjęcia nauczyciel może wyświetlić je na tablicy interaktywnej. Uczniowie mają za zadanie znaleźć podobieństwa i różnice między miłością i przebiegiem związku Cyli i Mundka oraz małżeństwa van Gorkum. Wspólnie tworzą zapis notatki do zeszytu.

5. Podsumowanie dyskusji i zakończenie lekcji.

Nauczyciel wraca do refleksji z początku lekcji i jeszcze raz podkreśla, że wojna i Holokaust odmawiały ludziom prawa do zaspokajania podstawowych potrzeb, jaka jest też w zakresie emocjonalnym miłość.

Zadanie dla chętnych: wyszukaj w Internecie informacji na temat innych „wojennych” miłości: Edka Galińskiego i Mali Zimetbaum oraz Stefana Mazura i Berty Korenman i przybliż te historie swoim koleżankom i kolegom.